

یکی محبوسه

منبرمات

یکی مجموعہ : نسخہ بنی تقدیم - محمد فؤاد : نہالی - یعقوب قدری : مرادیدہ - احمد رفیق : یشیل بروسہ پانتخت ایکن - احمد ہاشم : « غربا خانہ اقلقان » - فالج رفقی : یشیل - م . صہ : یشیلہ تزیینات - محمد ضیا : اسکی بروسہ - رمید : تورک صنعتی و بروسدہ کی محصولاتی - نجم الدینہ : یشیل جامع - مصطفیٰ لطفی : بروسدہ بیلدیرمک دوکونی - م . شرف : جغرافیادہ بروسہ - بروسی طاهر : بروسی اویجہ جی فیخری - صلاح الدین رضا : بروسدہ محلی حیات - آرام غلانی : بروسہ نک فتحی و موسویلر - محمد فؤاد : بروسیہ دائرہ وثیقہ لر - محمد ضیا : بروسدہ ایک بوجکچیلیکی - مصطفیٰ زہاد : اولیا چلبیدہ بروسہ - * * * : بروسہ قابلیجہ لر - مرہندیس ولید : بروسہ اولری و خانلری - * * * : پیر لوندہ بروسہ - * * * : شیخ کشتری و قرہ کوز - بروسدہ کی زیارتکھلر ایچون رہبر و مختلف بروسی شاعرلردن پارچہ لر -

اشغال آلتندہ بروسیہ عائد خاطرملر

اسکی بروسدہ دن منظرہ لر : امیر سلطان سیتی

پښتانه

۲۳۶۵

پروېنټ شوق جېټنډه ، يو ټوکنه پرتخه ده
مېنې اولوب ډېمې تا ټولور واديښدز کوربان
پوښمېد طرز انشاسنده کې صنعت و لطافت ،
مرمرلرېک صورت تخت و تنظيمېنده مشهود اولان
انجهک ، ويا خصوص جېنلرېک رنگ ولونډه ،
وېورنکرېک آهنگ امتزاجنده کوسټرېلرېک صنعت
ومهارت حسيه برآښمېدله ده . طرز معماري زک
حقيقه محتم نمونه لږدن پښتې تشکيل اېدن پوښمېد ،
هندستانده کاش معابد اسلامي پښتې مشق تقليد اخذ
ايدله دک پالښدز دېليور . پښل جامک بلاني
(سوريه - مصر) مدرسه لږده تطبيق ايدېلې

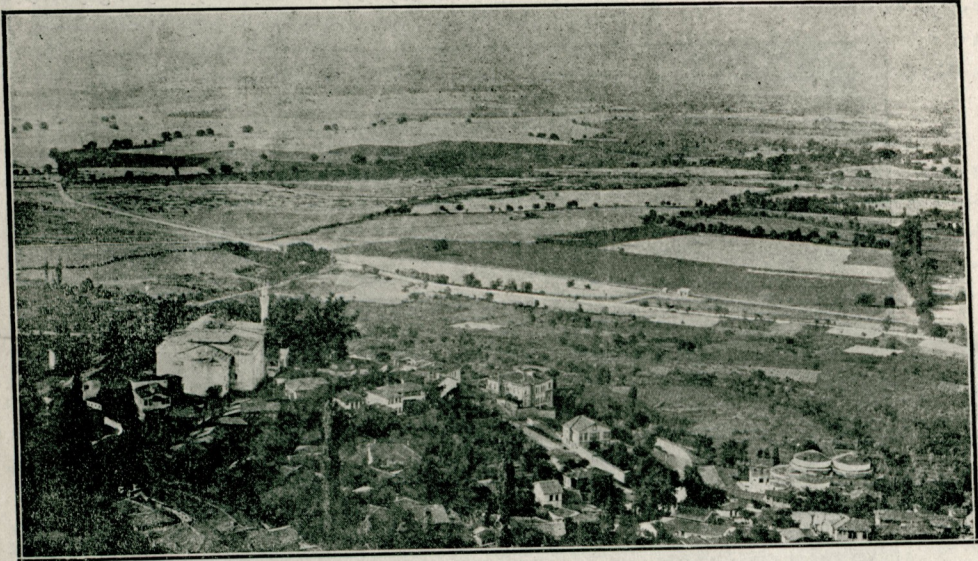
عثماني فتحه قدر حق پوښمېد چي صنعتي موجود
و مستعمل دک ايدې . بناء عليه ، فتحې متعاقب
تاسيسنه پاشلانيلان مېاني دينېه احتياجاتي تامين
انچون کرک پروېنټ ده کرک از ټيډه جېني دستکاهلري
تاسيسنه لږوم و مجبوريت حاصل اولش ايدې .
پوښمېد ده علي الخصوص از ټيډه اعمال ايدېلې
نفيس و ظريف جېني ، پروېنټ و استانبول
جاملرېه ، تره لږيه ، سرايلرېه مېډولا نفيس
جېني لږ احضار ايتشدز . جامک محرابک صاغنده
اليوم کورديکمز برکتابه نکه ده دلالتله آکلا -
شيلورک ، پوښي لږک عاملري ديار محمدن جلب
ايدلش . [۱]

في الحقيقه ، قوتنهک بزمان برجيني مرکزي
اولدېني ، وېوران آناطوليک جهات مختلفه سنه

زرا ، سلچوقلږده پونخت ايشلرني مېډولا
استعمال ايتشدري .

محرابه عادي اولان محتم جله قېوسنک
طرز انشا و تربيني ، پښي طرفيندهک حجرملر
کرېک استالافيتلرله تربيني ، چرچوه سنک بر
طاق دالره ، بارافله تربيني و پوښي ناک فوق -
العادة برصنعت و مهارتله اجراسي ، سيواسدهک
مدرسه لږک ، علي الخصوص کورک مدرسه نکه قېوسنک
طرز تربيني آکديږدز . هرايکې طرز تربيني
آرسته ده پوښمېد برمشاهيت وارد .

پوښي تربينات آرسته ده کوزه چاريان بر
فرق وارزد . اوده ، سلچوقلږده سيوري کر
استعمال ايدلديکي حالده ، پروېنټ ده مېانيده

پروېنټ منظره لږدن : چکرکدن پروېنټ اوواستک کورونوشي

پلانې پښي جناحلي پلانې Crucifarme توفيقا پالښدز
[۱] . شوقدرکه ، او مدرسه صنعتده اوسني
آچيک اولوب قدر . ښانک مرکزي آچيک
پراخه جېته ، مربع پېلان اوزرېه قېلي اولورق
انشا ايدلمکده ده . محراب و منبرک اوزرلري ده
قېليدز . مصرک مدرسه خدمتېده ايفا ايدن
جاملري هې پو طرزده ده .

تربينات حاضرمنه نظراً ، جامک بلاني
پزانش اولقله برابر ، داخلي جېني تربيني هان
خالص عجم تربينيده . زرا ، پروېنټ ده پالچي
دېنيلن چامورک مېډوليتنه وک اسې زمانلږدن
پري طوطله استعمالې تعمېن ايتش اولسنه زغمأ ،

[۱] استانبولدهک باريز ، محمود پاشا عاصره ،
آقصر ايدده مراد پاشا جاملري ده پو طرزده جناحلي ده .

تطبيق ايدېلې کرملر دها کښ ، چيقتلر ده
بارز ، والحاصل هيت عوميه سنده مشهود اولان
صنعت واعتدا دها آهنگدار برشکل و وضيت
آلمشدرکه ، پونقطه لږدن پوښي تامليله فلاسقي
برمنظره عرض ايتکده ده . نچرله لږک آچاق
وکرلرېک تام اولسي وچرچوه لږک استالافيت
دېنيلن ظريف تربينات ايله وياچا دال وياپراق
تجملاتيله مزېن بولسي ، پوښي نکه جېه سنده
مشهود اولان اعتنا و صنعت ، شايان تماشا و حيرت ،
بياض لطيف مرمرلرک صورت و طرز نختندهکي
اصابت و انجهک ، پک پوکک بردهاي صنعتک
تجملاتندنډر .

سلچوق بلانيده پوښي تربينات برآښمېد بخش

پوښمېدک نشروتميسي انچون صنعتکارله اوستار
کوندرلرېکي شېه سزدز .

پوښمېدک ايله ، پښل جامک تربينات داخليه
سنده پښي کرک جېني تربيناتده ، کرک الوانک
آهنگ و تربيننده وېورنک اجرا و استعمالنده
پروېنټ ويا از ټيډه جېني دستکاهلرېک واسع
مقياسده استفاده ايدلش اولدينه زره قدر
شېه پوښمېد .

پالکز نخت ايشلرېک کوربان مېډوليت ،
سلچوق بلانيک طرز انشاسني آکديږدز .

[۱] پروېنټ فتحې متعاقب سلطان اورخانک ديار
محمدن بر طاق اولوب صنعت دعوت ايتديکي معلوم ،
پروېنټ ده قديم مزاري اولان دوه چيلر قبرستانده
کورديک بعض اکابر عجمک سنک مزاري کاداليدز .

اشتغالدر . بعض تدقیقآدن آکلاشیلدینی اوزره
وقیله اجرای احکام اتمک ایچون ، آریجه-کومت
دائره‌لری تأسیس ایدله‌دیکندن پادشاهان عظام
وارکان حکومت بعضاً جوامع شریقه‌ده اجرای
حکم وقضا ایدرلمش .

آلچی ترینانک حقیقه آنجه ، ظریف نمونه‌لری
بودائره‌لرده کورولور. ظریف اوچاقلرک، دانته لالرک،
اویمه نفیس حجره‌لرک، چرچوملری سراپا استلاقیئت
تریناتلی رافلرک، اشکال منتظمه هندسیه‌دن منسک
کتابه‌لرک منظره‌سی توصیف ایدله‌میه‌جک درجه‌ده
خارقه نمادرد... تورک وعجم ذوق ایدیه پرووینک
اجتماع والاع ایلدینی بومنظمه ترینیته‌ک خطوط
وزوایسنک‌ک کوچوک قرعانه‌قدر مشهود اولان

یکیلیر طرفینده کاش دهرک ایکی کوچک دائره‌دن
منسکدر .

محرابه ناظر اولان وسطه‌ده‌کی دائره‌نک اویمه
مرمر بارمقلی عمارتک مقرنس دیدکری اصولک
طرز دیدکری اولوب، هله طاوانی تورلوشکوه‌دن،
اشکال منتظمه هندسیه‌دن منسکل و آجیق تورک
ماویسیه ، قرمزی ویشیل ، وتورومجی و بیاض
رنکدرله ملون عادتا رموزاییق باغچیه‌سی منظره‌سی
ارائه ایدر .

کیش کمرینک جهیه‌سی وایچ بوزی کاملاً
چینی‌دن یالیشدر . اینجه دال ویاراق‌دن منسک
تریناتی خارق‌العاده ظریفدر ، صوک درجه نظر
ییرادر . رنکدرنده کوزیلن آهنگ وامتراج بویوک

انظار اولدینی حالده ، بزم معمارلیمز بو تریناتی
ساده‌لشدیرمک و غایت دقیق برصورتده تطبیق
ایدرک ، تریناتک هیئت عمومی‌سینه جدأ ده
ظریف ده‌ا نظریه‌را بر شکل و هیئت ویرمه
موفق اولمشدر . سلجوقی ایله تورک طرز معمار
رینسده بو ایکی نقطه ، ارباب تدقیقه‌جه پک
بالزدر .

جامعک محرابی ، خارق‌العاده بر صنعتک
تجلیسیدر . اوراده کورولن چینی‌لرک طرافت
ونفاسی هیچ برشیه قابل قیاس دکدر .
یایراق تریناتندن ، استلاقیئت وقایرته
تجملانه ، باشاق وقاعدملری اشکال هندسیه‌دن
منسکل ظریف ستورله وارنجه‌جه قدر صنعت
نقیسه‌نک بوتون تجملاتی جامع اولان بو محراب
کرک الوانک ظرافتی ، کرک چینلیرنک قیست

پروسه منظره‌لرندن : سد باشی کورلیسی

ایجه‌لیک بالخاصه شایان دقت بزرده‌ده‌در .
بوجامده‌کی چینی تریناتندن صوکره، بودائره
لرک ترینیات و تریناتنده پک بالز بر شرق ذوق
منجلیدر .

م م ص

برصنعتک مخله برنمونه‌سیدر . والحاصل ، تورک
ماویسی دینان آجیق ماوینک قرمزی ، ویشیل ،
بیاض وبعضاده تورومجی رنکدرک منظره‌اطافنی
ایشته بوجیه‌دن کورملی . آجیق ماوی
زمین اوزرینه ، بعضاً بیاض ، اکثریا آلتون
حروف ایله محرر ومنقوش آیات کریمه‌نک طرز
تحریر وترینیته‌کی اصابت وصنعت‌ک منسکل پسند
خطاظریمیزی بیله انکشت برده‌ان حیرت ایدیسور.
تورکر اسلامیتی قبول ایتهدن اول، قوللاندقیری
بیرافلرک رنکی قویو ماوی ایدی

جامعک ایکی طرفنده‌کی دائره‌لر بر حجره

ونفاسی اعتباریه فوق‌العاده شایان دقت وتماشا
برخیزنه تروتدر .

محرابلی بوطرزه‌ده ترین اتمک اصولی
ایراند و تورکستانده پک نعم ایتشددر . دیدککه،
بومحراب ایله اورالردن محرابلر آرمه‌سندده
برمشاهت بویوزد .

یشیل جامعک محرابنک صاغ طرفنده « عمل
استادان تبریز » عبارته‌سی ایله سعدی مرحومک
مشهور بریق چینی اوزرینه محرر ومنقوشدر .
مخقل ماون ، بری وسطده اولوق اوزره،
چرچوملری کاملاً چینی‌لرله مزین کوچک بررقیودن